

ยุทธการ 'หมิดำ 12'
มีอบตันเหมืองทอง
สงบสยบเคลื่อนไหว หน้า 3

ยุทธการ'หมิดำ 12'

มีอบตันเหมืองทอง-สงบสยบเคลื่อนไหว

กลุ่มดาวดิน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เบียดปอน ยืนหยัด ชัดขวางไม่ให้ตำรวจปะทะกับชาวบ้าน ระหว่างการจัดเวที public scoping เพื่อการขอประทานบัตรเหมืองทองคำ เหตุเกิดขึ้นบริเวณหน้าวัดโพธิ์ทอง ต.นาโง่ง อ.เมือง จ. เลย เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2556 (ภาพโดย เรืองฤทธิ์ คงเมือง www.facebook.com/roengrit.kongmuang)

ภาพนักศึกษานับสิบคนยกมือไหว้กลุ่ม ตำรวจที่มาสกัดมีอบตันเหมืองทองคำที่ จ.เลย ท่ามกลางสายฝนโปรปราย เมื่อวันที่ 8 กันยายน ที่ผ่านมา แพร่กระจายในโซเชียลเน็ตเวิร์ก ท่ามกลางกระแสวิพากษ์ ซึ่งโดยสรุปมีเพียงสอง ทาง ฝ่ายหนึ่งกดดันตำรวจที่มองดูเหมือนอนกยัถ์ กางปีกเตรียมจิกเหยื่อ ขณะที่อีกฝ่ายมองว่า กลุ่ม นักศึกษากำลังสร้างภาพเพื่อให้ตำรวจเป็นฝ่ายผิด แต่ในความเป็นจริง ภาพที่ปรากฏต่อสาธารณะมิได้ มีความหมายในทางเลวร้าย กลุ่มนักศึกษาที่ปรากฏ ตามภาพมีคำตอบ

เหตุการณ์คุกรุ่นมาตั้งแต่วันที่ 4 กันยายน กลุ่มอนุรักษ์บ้านเกิดปิดถนนสี่แยกทางเข้าหมู่บ้าน นานหนองบง ตัดกับทางเข้าเหมืองทองคำของ

บริษัททุ่งคำ จำกัด เพื่อจัดงาน “ทำบุญอุทิศฟ้า ต่อชะตาภูเขาป่าบอน ทาบคอนภูเหล็ก” ปิดทางไป เวทีรับฟังความคิดเห็นเรื่องการเปิดพื้นที่ประทาน บัตรแปลงใหม่ของบริษัทพื้นที่กว่า 10,000 ไร่ ในต.นาโง่ง อ.เมือง จ.เลย ที่จะมีขึ้นในวันอาทิตย์ ที่ 8 กันยายน

“มีการปล่อยข่าวว่า กลุ่มชาวบ้านที่ต่อต้าน เหมืองทองคำเป็นพวกรุนแรง เป็นพวกก่อความ ไม่สงบ จ้างนักศึกษาหัวละหมื่น ทางตำรวจมี คำสั่งด่วนที่สุดให้ใช้แผนกรกฎ 52 ทั้งโลทั้ง กระทบพร้อมรับมือมีอบ พวกเรามาคิดว่า ยังไ้ เวทีนี้เขาก็ต้องผ่านไปจนได้ หากกลุ่มชาวบ้านใช้ ยุทธการมีอบแบบเดิมๆ โอกาสจะปะทะและเกิด ความสูญเสียมีมาก ไม่อยากให้เป็นเช่นนั้น เราแค่

ต้องการให้ทางราชการ ทางบริษัททำเหมือง และ คนทั่วไปรู้ว่า ชาวบ้านในพื้นที่เดือดร้อนจากมลพิษ ต้องการให้หยุดการทำเหมืองทอง ได้ตกลงกันว่า จะเคลื่อนไหวแบบสันติ จึงเกิดยุทธการหมี่ดำ 12 ขึ้น” ใฝ่ นักศึกษา มข. ที่อยู่ในเหตุการณ์วันนั้น ถ่ายทอดแนวคิด

ยุทธการ “หมี่ดำ 12” นี้ คิดชื่อจากนักศึกษา ที่มีลักษณะตัวดำทั้งหมด 12 คน ไว้รับมือกับแผน “กรกฎ 52” ของตำรวจ เน้นที่ “อ่อนชนะแข็ง” ไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือขู่ข่ม เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสีย กำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนไว้ทั้งหมด 10 แผน เมื่อความคิดตกผลึกจึงได้จัดเตรียม อุปกรณ์อย่างเร่งด่วน โทรให้เพื่อนที่กำลังจะตามมา เอาชุดนักศึกษามาให้ทุกคนด้วย

“เราคุยกันว่า บทบาทนักศึกษาช่วยชาวบ้าน ได้มากกว่าแค่ไปรับฟังข้อมูล จึงอาสาขอเป็นทีม ด้านหน้าเข้าไปเจรจากับตำรวจ โดยคิดว่าควรสวม เครื่องแบบนักศึกษา เพราะจะทำให้สถานการณ์ อ่อนลง และจะใช้วิธีขอร้องมากกว่าตะโกนด่าหรืออยู่ บังคับ เพราะนั่นจะทำให้สถานการณ์เลวร้ายลง” นักศึกษาบอก

แผนแรกถูกนำมาใช้ทันทีที่ประจันหน้า กัน ทำการตั้งรับของตำรวจแข็งขัน แวดตายัง แข็งกร้าว ไม่ไว้วางใจ พร้อมเผชิญหน้ากับมือบ กลุ่มนักศึกษาเริ่มจากเดินเข้าไปทักทายตำรวจ เข้ารายงานตัวว่าเป็นกลุ่มหมี่ดำ 12 เป็นหน่วย ของชาวบ้านที่มาเจรจาขอเปิดทางไปเข้าร่วมรับฟัง ความคิดเห็น ซึ่งแน่นอนได้รับการปฏิเสธ

มือบ “ตัน” ถูกนำมาใช้ แต่เป็นการ เกี่ยวแขนกรูเข้าดันกันชนของตำรวจแบบเฮๆ ไม่รุนแรง เพราะเสี่ยงต่อการปะทะได้ง่าย ระหว่างนั้นก็พยายามพูดๆๆ กล่อม และ ร้องขอ บอกถึงสุขภาพที่เลวร้ายลงของชาว บ้าน ซึ่งมีเสียงตำรวจเล็ดลอดมาว่า “พวกที่

เห็นใจนะ แต่ถ้าจะผ่านได้ต้องให้นายสั่ง” เมื่อ ดันไม่สำเร็จ นักศึกษาตะโกน “ถอย” แต่หมาย ถึงถอยตันไปทางกลุ่มตำรวจอีกครั้ง

แผน 3 นักศึกษาเอาหมอนที่เขียนคำว่าโล่มา ถือเลียนแบบตำรวจถือโล่ บอกว่า โล่พวกผมเป็น โล่แบบหนานุ่มนอนอุ่น มุกนี้เริ่มทำให้สถานการณ์

คลี่คลายขึ้นเล็กน้อย พอ เข้าสู่แผนแสดงพลัง กลุ่ม นักศึกษาเดินแอโรบิก วิดพื้น สลับกับไปจับเชิงเรือ เอาน้ำให้ตำรวจ และเริ่มนั่ง นอนลง ร้องเพลง โซลิดาริตี ก่อนจะถูกขืนมา กุกเข่ายกมือไหว้อ่อนวอน ขอผ่านเข้าไป ซึ่งเป็นภาพ ที่ปรากฏตามสื่อ

ต่างๆ ระหว่างนั้นได้ พุดให้เห็นใจชาวบ้านที่ต้องมารับกับมลพิษ เกิด อาการเจ็บป่วย หากล้มตายไปครอบครัวล้มสลาย ด้วยฝีมือคนต่างถิ่น ทั้งที่พวกเขาไม่สนใจ มี รายได้เพียงพอเลี้ยงตัวเองอย่างสบาย แต่กลับถูก ยัดเยียดโรคร้ายให้

“ถึงตรงนี้ ที่ตำรวจและชาวบ้านบางคนน้ำตา ชิม หลังน้ำตาออกมาเลยนะ เหมือนมันเป็นความ อึดอั้นของชาวบ้าน และมีความเห็นใจจากที่ตำรวจ เห็นได้ว่าพอพ้นจุดนี้แล้วที่ตำรวจที่ยืนแถวหน้าขอ

ย้ายตัวเองไปยืนแถวหลัง บอกไม่ไหวแล้ว เราคิดว่านี่เป็นความสำเร็จของการต่อสู้แนวใหม่ ไม่นั่นรุนแรง ทำอย่างสร้างสรรค์ และสื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงความรู้สึกของเรา รู้อยู่แล้วว่ายังไงเขาก็ไม่ให้ผ่าน เราแค่อยากทำให้เวทีฟังความคิดเห็นหมดความชอบธรรม”

หนึ่งชั่วโมงเต็มกับยุทธการ “หมี่ดำ 12” ที่พวกเขาบอกว่า นี่คือความสำเร็จ วันที่ 8 กันยายน 2556 ถือเป็นวันประกาศชัยชนะของชาวบ้านอย่างแท้จริง เวทีจะล้มไม่ล้มไม่ใช่ประเด็น แต่พี่น้องบ้านนาโป่งได้เข้าใจ ตอนที่กลุ่มต่อต้านกลับออกมาที่ด้านนอก ชาวบ้านปรบมือให้ เอกชัยเอาน้ำมาให้ สัมพันธภาพที่ดีในพื้นที่คืนกลับมาอีกครั้ง

พวกเขาบอกว่า จะยึดยุทธการ “หมี่ดำ 12” เป็นต้นแบบในการเคลื่อนไหวร่วมกับชาวบ้านในทุกเวที เพราะการแสดงออกด้วยความรุนแรง มีใช้คำตอบสุดท้าย

● เสาวลักษณ์ คงภักพูน /บุญชู ศรีไตรภพ ●

บริษัท ฟุ้งคำ จำกัด ผลิตทองคำจากสินแร่ ได้รับอนุมัติจากกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อ 2 ตุลาคม 2545 ทำเหมืองทองคำบริเวณภูทับฟ้า เนื้อที่ 1,308 ไร่ ต่อมาได้ยื่นขอเปิดเหมืองแปลงที่ 7 คือที่ภูเหล็ก ต.เขาหลวง แต่ชาวบ้านจาก 6 หมู่บ้านที่อยู่รอบและใกล้กับบริเวณภูเหล็ก รวมตัวต้านเหมืองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ของบริษัทฟุ้งคำ จำกัด ที่ดำเนินการทำเหมืองทองมาเกือบ 10 ปี

ปัญหาทางมลพิษจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำโดยทั่วไป คือ สารเคมีไซยาไนด์ที่ใช้ในกระบวนการส่งผลร้ายต่อสุขภาพอย่างรุนแรง ขณะเดียวกัน หินและของเหลืออื่นจำนวนมากก็จะถูกขนส่งนำไปทิ้งในบริเวณไม่ไกลกันจนเป็นที่หวั่นเกรงของชาวบ้านว่าจะได้รับอันตราย จนถูกชาวบ้านขัดขวางเส้นทางการขนส่ง

จังหวัดเลยยังมีสัมปทานแร่ทองคำอีก 106 แปลง ได้แก่ ต.เขาหลวง หนองจิว อ.วังสะพุง, ต.นาโง้ง นาตินคำ อ.เมืองเลย และ ต.บุษม อ.เชียงคาน 33,000 กว่าไร่ ที่ทางบริษัท ฟุ้งคำ มีเป้าหมายเปิดขึ้นอีก

โดยที่ ต.นาโง้ง อ.เมืองเลย จ.เลย

แผนการต่อสู้

ผ่านการสำรวจแล้วพบว่าแร่จำนวนมาก เช่น ทองคำ แร่เหล็ก และทองแดง บริษัทสำรวจไว้แล้ว 12,000 ไร่ พร้อมจะเปิดเหมืองได้ทันทีเพราะว่ามีความสมบูรณ์ปริมาณแร่สำรอง

2,277,222 เมตริกตัน แร่ทองคำเฉลี่ยที่ 2.00 กรัมต่อดัน ปริมาณแร่สำรองทองคำ 4,554,444 กรัม ความสมบูรณ์แร่เงินเฉลี่ย 8.57 กรัมต่อดัน ปริมาณสำรองโลหะเงิน 19,515,792 กรัม ความสมบูรณ์แร่ทองแดงเฉลี่ย 1,376 กรัมต่อดัน และปริมาณสำรองแร่ทองแดง 3,133,457 กิโลกรัม รวมค่าภาคหลวงทั้งหมดอยู่ที่ 855,720,819 บาท

ปี พ.ศ. 2549 ชาวบ้านร้องเรียนว่าไม่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ต่อมามติ ครม.เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2554 ระบุว่า ให้มีการชะลอการขยายพื้นที่ใหม่ หรือการขอประทานบัตรของบริษัทฟุ้งคำ จำกัด ห้ามขยายพื้นที่แปลงที่ 104/2538 และแปลงอื่นๆ ไว้ก่อนจนกว่าจะได้ข้อสรุปของสาเหตุการเกิดสารปนเปื้อน ผลการประเมินความคุ้มค่าของฐานทรัพยากรธรรมชาติและค่าภาคหลวงร่วมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และผลการประเมินผลด้านสุขภาพ หรือ เอชไอเอ

ชาวบ้านได้สร้างกำแพงที่บริเวณถนนทางเข้าเหมือง โดยยึดระเบียบของชุมชนไม่ต้องการให้นำสารเคมีสารพิษทุกชนิดเข้าในหมู่บ้าน ซึ่งทางบริษัทมีเส้นทางอื่นที่ใช้แทนได้

ล่าสุดวันที่ 8 กันยายน 2556 มีการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นโดยไม่ให้กลุ่มต่อต้านเข้าร่วม ขณะที่นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พยายามเข้าไปยังพื้นที่รับฟังความคิดเห็น และจัดกิจกรรมแสดงออกถึงการคัดค้านอย่างสันติ และวันที่ 13 กันยายน 2556 ทางบริษัทมีนัดจะมาประชุมหารือกับทางกลุ่มต่อต้านเพื่อหาทางแก้ปัญหาต่างๆ

คม ชัด ลึก

กรอบข่าว

Khom Chad Luek (Mid-Day)
Circulation: 900,000
Ad Rate: 2,100

Section: First Section/ในประเทศ

วันที่: อาทิตย์ 15 กันยายน 2556

ปีที่: 12

ฉบับที่: 4348

Col.Inch: 240.96 Ad Value: 506,016

หน้า: 1 (เต็มหน้า), 3

PRValue (x3): 1,518,048

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: ยุทธการ'หมัดดำ' 12'มือปั้นเหมืองทอง-สงบสยบเคลื่อนไหว

มหากาพย์เหมืองทอง'เลย'

พิษของไซยาไนด์

สารเคมี ไซยาไนด์ มีความเป็นพิษสูง พบได้ทั่วไปในสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจมาจากกระบวนการทางธรรมชาติ และกิจกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรม ไซยาไนด์เข้าสู่ร่างกายได้ทั้งทางปาก การหายใจ และการดูดซึมผ่านผิวหนังและตา

ระดับความรุนแรง จากพิษไซยาไนด์ขึ้นกับ 4 ปัจจัย คือ ประเภทของสิ่งมีชีวิต ระยะเวลาที่ได้รับ ปริมาณที่ได้รับ และเส้นทางการได้รับ เช่น การหายใจ การกลืน หรือการฉีด

มนุษย์ เมื่อสัมผัสหรือสูดดมไซยาไนด์ปริมาณสูงที่กระจายอยู่ในอากาศแค่เพียงเวลาสั้นๆ จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของสมองและหัวใจ เพราะสารเคมีชนิดนี้จะรวมตัวกับเอนไซม์ที่มีชื่อว่า cytochrome oxidase ซึ่งทำหน้าที่ขนถ่ายอิเล็กตรอนในกระบวนการสังเคราะห์ ATP (AdenosinTriphosphate) กลายเป็นสารเชิงซ้อนที่มีความเสถียรสูง ทำให้เซลล์ไม่สามารถใช้ออกซิเจนที่ละลายอยู่ในกระแสเลือดได้เต็มที่ จนกระบวนการเมตาบอลิซึมของร่างกายมนุษย์เปลี่ยนจากสภาวะที่ใช้ออกซิเจนเป็นสภาวะที่ไร้ออกซิเจน ทำให้เกิดการสะสมแลคเตทเอาไว้มากในเลือดสูง สุดท้ายก็เกิดการกดระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้การหายใจหยุด

ชะงักและเสียชีวิตได้ในที่สุด

การสัมผัสไซยาไนด์ แม้เพียงเล็กน้อย แต่ถ้าเป็นเวลานานก็จะทำให้เกิดอาการหายใจติดขัด ปวดหัวใจ อาเจียน ปวดศีรษะ และต่อมไทรอยด์ขยายตัว ส่งผลให้มือและเท้ามีอาการอ่อนแรง ทรงตัวไม่ได้ ตาพร่ามัว และหูอื้อ

นก สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่อาศัยอยู่ในน้ำ และปลา เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความไวต่อไซยาไนด์มาก ปลาหลายชนิดอาจมีความสามารถในการว่ายน้ำและการสืบพันธุ์ลดลง ระบบการหายใจขัดข้อง ระบบการเจริญเติบโตผิดปกติ และตกเป็นเหยื่อได้

โซยาไบด์ ในเมืองแร่ทองคำ

นับตั้งแต่ปี 2430 สารโซยาไบด์ได้ถูกนำมาใช้ในกิจการเหมืองแร่เพื่อสกัดแร่ทองคำ และโลหะอื่นๆ เช่น ตะกั่ว เงิน ทองแดง เป็นครั้งแรกที่แอฟริกาและนิวซีแลนด์ เพราะทองคำมักพบในแร่คุณภาพต่ำ คือมีปริมาณไม่เกิน 10 กรัมใน 1 ตัน

แต่หากแยกทองคำออกจากแร่ด้วยคุณภาพด้วยวิธีบด หรืออาศัยความแตกต่างของความถ่วงจำเพาะ การแยกทองคำออกมาจะไม่มีประสิทธิภาพ เป็นเหตุให้การแยกทองคำด้วยสารโซยาไบด์ได้รับความนิยมในเมืองแร่ทองคำโดยทั่วไป เพราะสามารถสกัดทองคำได้มากกว่า 90% นอกจากการใช้โซยาไบด์แล้ว ยังมีสารเคมีอื่นๆ ที่สามารถนำมาใช้งานในลักษณะเดียวกัน เช่น คลอไรด์ โบรไมด์ ไทโอยูเรีย และไทโอซัลเฟต แต่สารประกอบเชิงซ้อนของทองคำกับสารเหล่านี้ "เสถียร" น้อยกว่าสารเชิงซ้อนของโซยาไบด์ และยังเสี่ยงต่อมนุษย์ สัตว์ สิ่งแวดล้อมสูง และราคาแพง จึงไม่นิยมนำมาใช้

หมายเหตุ - ข้อมูลจาก

บริษัท จารุวาระตระกูล :

โซยาไบด์กับอุตสาหกรรมเหมืองแร่

ทองคำ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน

และการเหมืองแร่ (พ.ศ.2550)